

VOORWOORD

Weinig burgers zullen zich 1999 als verkiezingsjaar herinneren: de opkomst bij de verkiezingen voor Provinciale Staten en Europees Parlement was ongekend laag. En voor de verkiezingen voor de Eerste Kamer behoefden de kiezers in het geheel niet op te komen. Voor het Documentatiecentrum Nederlandse Politieke Partijen (DNPP) was 1999 echter wel een extra druk jaar, en dat niet alleen vanwege de drie verkiezingen. Enigszins verlaat had in oktober van dit jaar de viering van het vijftienvigjarig bestaan van het Documentatiecentrum plaats. De bijdragen aan het lustrumcongres, dat in het teken stond van politieke representatie, zullen naar verwachting aan het einde van 2000 gepubliceerd worden.

Dit Jaarboek bevat bijdragen over andere thema's: een vergelijking van kiezers en leden van de vier grote partijen, een pleidooi voor afschaffing van de ministeriële verantwoordelijkheid, een analyse van de nieuwe subsidieregeling voor politieke partijen, kiezersonderzoek in vijf Brabantse gemeenten en een vergelijkend onderzoek naar het internet-gebruik door groene partijen in Engeland en Nederland. Daarnaast komen een tweetal historische onderwerpen aan de orde: de - vaak gespannen - relatie tussen de PvdA en haar bewindslieden in het kabinet-Den Uyl (1973-1977), en de eerste landelijke politieke partij die Nederland gekend heeft: de conservatieve Algemeene Kiesvereniging (1868-1875).

Ik hoop dat dit Jaarboek niet alleen voor geïnteresseerde kiezers, maar ook voor journalisten en wetenschappers die zich met politiek en partijen bezighouden, een bron van informatie zal zijn.

G. Voerman
Hoofd DNPP

Groningen
mei 2000